

dra/ugr, 15.05.2020

Referat arbeidsgruppemøte kommunale boliger – møte 17.04.20

Til stede:

Anne Gamme, KS
Hermund Urstad, Husbanken
Andreas Fjelltoft, Husbanken
Atle Kristiansen, Skien kommune
Vibeke Rochmann, Asker kommune
Charlotte Herje, KMD
Agnes Aall Ritland, KMD
Pål Eivind Aamodt, NAV
Mette Grimeland, Hdir
Unni Beate Grebstad, SSB
Corretta Aluoch Arodi, SSB
Dag Abrahamsen, SSB

Møtet ble gjennomført digitalt via Teams.

Sak 1. Gjennomgang av SSBs arbeid med IPLOS-registreringen «Egnet bolig»

Bakgrunn:

Husbanken og KMD ønsket en gjennomgang av rapporten «Analyse av variabelen «egnet bolig» i KPR-registeret» (foreløpig upublisert) som SSB hadde utført på oppdrag fra dem. Særlig ønsket man å drøfte noen problemstillinger som var relevante for arbeidsgruppen.

Fra møtet:

Dag Abrahamsen (SSB) holdt en presentasjon der hovedproblemstillingen var: Kan IPLOS-registreringen «Boligens egnethet» brukes i vurdering av behov for flere kommunalt disponerte boliger?

(utsendt til deltakerne i forkant).

Informasjonen ble samlet inn via fokusgruppeintervju i 4 av bydelene i Oslo, samt telefonintervju med 3 andre kommuner av ulik størrelse og med ulike fagsystemer.

Særlig ble det spurt om kommunenes:

- forståelse av definisjonen «egnet bolig» i IPLOS-registrering (<https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/registrering-av-iplos-data-i-kommunen/rapportering-av-person-og-boforhold?malgruppe=undefined#er-boligen-egnet>)
- rutiner for boligtildeling
 - første gangs registrering av variabelen «egnet bolig» for den enkelte bruker
 - oppdatering av variabelen «egnet bolig»

IPLOS-data for 2018 ble så vurdert i lys av opplysningene som framkom fra kommuneutspørringene.

Dag poengterte at IPLOS slik systemet er nå ikke fanger opp ev. om det er gjort tilrettelegginger av boligen som gjør den mer egnet.

Anne Gamme (KS) påpekte at det var viktig å skille mellom egnethet for den faktiske bruker og generell egnethet av boligen for aktuelle målgrupper.

Mette Grimeland (Helsedirektoratet) kommenterte at innholdet i veiledningsteksten var mer konkret uttrykt i en tidligere versjon av IPLOS. Det jobbes nå med en ny meldingsversjon som skal gjelde for rapporteringsåret 2022. Vurdering av behov for endring i spesifikasjonene, veiledningstekst og innretting når det gjelder tilrettelagt bolig tas inn i dette arbeidet. Her vil en også vurdere muligheten for å legge inn oppdateringsdato for alle relevante personopplysninger, herunder boligens egnethet.

Hermund Urstad (Husbanken) poengterte at ca. 40 prosent av boligene er omsorgsboliger, og en bør derfor bruke IPLOS mer aktivt i boliganalyser. Han viste til at KOSTRA skjema13 ga et stabilt tall på 48 prosent av boligene var tilrettelagt for rullestol. Kanskje kan analyse av «boligens egnethet» bidra til å nyansere dette tallet? Også i forhold til arbeidet med å bygge et nytt digitalt system for oversikt over kommunale boliger, var denne rapporten nyttig.

Agnes Aall Ritland (KMD) pekte på at det var viktig at kommunene hadde oversikt over behov for nybygging og tilrettelegging av omsorgsboliger ettersom antall eldre vil øke sterkt i årene framover. Da kan videre definisjoner av «egnethet» være nødvendig.

Oppfølging:

Helsedirektoratet tar med seg rapportens innspill inn i arbeidet med neste versjon av IPLOS.

Etter møtet:

Dags presentasjon ble sendt til arbeidsgruppemedlemmene på e-post 17.04.2020.

Sak 2. Ny stortingsmelding fra KMD om den boligsosiale politikken

Bakgrunn:

KMD jobber med en ny stortingsmelding om den boligsosiale politikken. Meldingen skal legges fram høsten 2020. Formålet med meldingen er å gjøre opp status for det boligsosiale politikkområdet og peke fremover. Forrige stortingsmelding om den generelle boligpolitikken kom i 2013. Bakgrunn for meldingen er at man de siste årene har fått økt kunnskap om både utsatte grupper boligsituasjon og hva boligen betyr for andre deler av livet (deltakelse i skole/utdanning, helse og arbeid), og at en dermed er bedre i stand til å foreslå konkrete tiltak for å avhjelpe behov. Meldingen skal gi mål for framtidens boligsosiale politikk og vurdere virkemidler som trengs for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Dagens situasjon viser at andel vanskeligstilte på boligmarkedet øker og flere er vanskeligstilte over lengre tid. 65 000 av de som er vanskeligstilte på boligmarkedet er barnefamilier. Antall bostedsløse i 2016 var 3 900, dette var en nedgang fra 2012. Ny kartlegging skal gjøres høsten 2020.

Meldingen vil bl.a.:

- Vurdere tiltak og virkemidler innenfor både eie- og leiesektoren
- Vurdere økt bruk av digitale løsninger

- Vurdere nye metoder for hvordan boligsosiale utfordringer kan løses. Herunder vurdere mulige metoder og rammer for samarbeid mellom stat, kommune og frivillige aktører
- Vurdere tiltak for tilrettelegging for innovasjon i det boligsosiale arbeidet

I arbeidet med meldingen har departementet lagt vekt på brukerinvolvering og det er arrangert en rekke innspillmøter med ulike kommuner.

Det var et ønske fra KMD og Husbanken med en diskusjon i gruppen om dagens rapportering og statistikk, og behov for endringer og videreutvikling av KOSTRA-skjema 13.

Fra møtet:

KMD orienterte om at dette blir den første meldingen om den boligsosiale politikken. KMD har nå mer informasjon om utsatte grupper og de ønsker å vurdere virkemidler for å nå disse. KMD har sett at KOSTRA-statistikken viser en økning i antall midlertidige boliger fra 2018 til 2019.

Husbanken orienterte om at det er mer fokus på målgrupper nå og at det fremover i tid er viktig å få inn andre tilnærminger på boligfeltet, f.eks. egnethet og, andre grupper som barnefamilier. Husbanken viste til at det på området økonomisk sosialhjelp er foreslått hyppigere innrapportering. Her kommenterte NAV at man på sosialtjenesteområdet vurderer en pilot på kvartalsvis rapportering, men at man her allerede har individdata (sosialhjelp) som trekkes ut fra etablerte fagsystemer i kommunene. Boligområdet er nok mer sammensatt.

Husbanken mente at det var behov for videreutvikling av statistikken på skjema 13 og ville ha innspill fra arbeidsgruppen. KMD sa at det er nye muligheter for utvikling av KOSTRA nå. SSB sa at dette har vært spilt inn på møter i arbeidsgruppen flere ganger foregående år, men at det til nå ikke har vært forespeilet finansiering for å sette dette i gang. KMD noterte seg dette og sa at det tidligere på grunn av KOSTRA-modernisering ikke var rom for videreutvikling, men at dette er mulig nå. Asker kommune fortalte at mye manuell rapportering nå gjennom excel er tungvint og kan føre til skjevheter i hva kommunene legger i variablene. Det er også ønskelig med mer data på hvilke kommunale utleieboliger som er definert som egnet. KS sa at rapportering på egnethet er positivt og at det er viktig med mer kunnskap om boligene og hva de skal rapportere på. Samtidig viktig å sjekke ut nye spørsmål for små og store kommuner.

Sak 3. Endringer i skjema 13?

Bakgrunn:

I 2019 gjennomførte Agenda Kaupang en undersøkelse fra Husbanken, framstilt i rapporten «Bedre registrering av målgrupper i kommunalt disponerte boliger» (upublisert). Formålet med oppdraget var å undersøke mulighetene for bedre statistikk om målgrupper i boliger som kommuner disponerer.

Litt om bakgrunn og forslag til endringer (fra Husbankens e-post):

Agenda Kaupangs foreslo bl.a. tre målgrupper innen psykisk helse og rus:

1. Personer med psykiske lidelser
2. Rusmisbrukere
3. ROP

Agenda Kaupang sier her:

«De tre tidligere målgruppene innen psykisk helse og rus bør bli slått sammen. Det vil da bli færre uklare grenseflater og større sannsynlighet for at kategoriseringen blir den samme i ulike kommuner. Resultatet vil trolig være mer pålitelig statistikk. Mange kommuner ser psykisk helse og rus i sammenheng, noe Helsedirektoratet anbefaler. En slik organisering av tilbudet taler også å slå de tre gruppene sammen.

Innen psykisk helse og rus har det vært en underrapportering av personer i disse to målgruppene. Man vil trolig få en bedre rapportering om man åpner for at en person kan tilhøre flere målgrupper og ved å gi en tydeligere beskrivelse av målgruppene. Samtidig kan det nok fortsatt være vanskelig å få en korrekt rapportering, blant annet fordi kategoriene kan oppleves som stigmatiserende.»

KMD og Husbanken foreslår derfor å slå sammen gruppene til en. Det er også uproblematisk da historiske data er sikret gjennom å telle de tre gruppene tilbake i tid. Husbanken har også slått dette sammen til en gruppe på sine ordninger.

Det foreslås foreløpig ikke å ta inn de øvrige forslagene fra Agenda Kaupang, men det kan tas en diskusjon i gruppen:

Personer med behov for tilrettelagt bolig

«Stor gruppe uten klar avgrensning. Ingen informasjon om de tre hovedgruppene innen helse og omsorg Rus og psykiske lidelser, dekkes av en ny gruppe».

Mens Agenda Kaupang foreslår å dele «tilrettelagt bolig» i:

- Personer med nedsatt funksjonsevne
- Eldre mv.

Flyktninger

Videreføres

Personer med andre problemer

Videreføres, men det bør defineres hvilke problemer gruppen omfatter

Uten behovsprøving

Liten gruppe som videreføres

Fra møtet:

Husbanken la frem endringsforslag knyttet til anbefalinger fra rapporten som Agenda Kaupang publiserte i 2019.

Arbeidsgruppen diskuterte så disse forslagene på møtet. Det mest konkrete forslaget var å slå sammen de 3 gruppene med rus og psykiatri til én gruppe. Det var enighet i arbeidsgruppen om en slik er forenkling i rapporteringen. Dette vil dessuten medføre langt mindre prikking enn tre mindre grupper.

SSB tok også opp om det kunne være aktuelt å ha en egen kategori for personer med utviklingshemming. KMD påpekte at personer med utviklingshemming inngår i kategorien med nedsatt funksjonsevne. Asker kommune mente at utviklingshemming i tilfelle måtte defineres. Også KS mente at det trengs en kategori for personer med utviklingshemming.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Konklusjon:

Arbeidsgruppen besluttet å oppheve skillet mellom de 3 gruppen og ha en kategori for de med utfordringer knyttet til rus og/eller rus i skjema 13.

Oppfølging:

En egen kategori for utviklingshemmede må det jobbes mer med i arbeidsgruppen før dette evt. tas inn.